

BESZÉLGETÉS PÁLFI GYÖRGGYEL

„Sokkal közelebb jött a háború”

KRÁNICZ BENCE

A MINDÖRÖKKÉ VILÁGVÉGE-HANGULATÚ TAR SÁNDOR-ADAPTÁCIÓJA 2015-BEN FORGOTT LE, DE CSAK A JÁRVÁNY ALATT KÉSZÜLT EL.

• A *Mindörökké* nagy részét 2015-ben forgatták, majd 2020-ban vették elő újra az anyagot, és fejezték be némi utóforgatással. Annak idején miért maradt félbe a munka?

Ez egy független film, minimális költségvetésből készült. Ami azt is jelenti, hogy sokáig tartott megcsinálni, miközben a forgatásra kevés időnk volt – én 2015 nyarán egy hónapra tudtam felkérni a szereplőket, amikor a gyártósnak is ráért. Végül két okból nem tudtuk befejezni a filmet. Az egyik, hogy belekezdhetünk *Az Úr hangjába*, ami rendes költségvetésből készült, és ez négy év szünetet jelentett. Nagyon nehéz lett volna egyszerre forgatni azt a filmet és megvágni a *Mindörökké*-t, különösen, hogy szerzői filmekről van szó. A másik ok, hogy amikor meg-

láttam a *Mindörökké* leforgatott anyagait, nagyon megijedtem, hogy milyen filmet csináltunk. Keményen megcsapott az első vágat kiábrándultsága és szomorúsága. Akkor szembesültem vele, milyen rosszul érzem magam. Ez éppen a meg nem valósult *Toldi*-filmtervem csatája után volt, amikor úgy éreztem, ha nem forgatok valamit azon a nyáron, megőrülök. A *Mindörökké*-ben benne van a *Toldi*-harc összes keserősége és az egyoldalú politikai térfoglalás miatt érzett kilátástalanság. Azóta úgy érzem, nem lett jobb a világ, inkább elkezdte beérni a filmet. A *Mindörökké* továbbra is szomorú és nyomasztó, de egyre inkább úgy látszik, hogy arról a világról szól, amelyben létezőnk.

Pálfi György:
Mindörökké
(Menszátor-Hérezs Attila)

• *Hogyan tértél vissza a filmhez?*
Jött a koronavírus meg egy újabb meccs a Filmintézettel.

A *Sömme* című filmtervünkénél is kaptunk pénzt az előkészítésre, majd se szó, se beszéd, kirúgtak bennünket a gyártásról. Ekkor derült ki, hogy Lemhényi Réka vágónak is megálltak a munkái a koronavírus miatt, és lett ideje foglalkozni a *Mindörökké* leforgatott anyagaival. Mondtam neki, hogy bármit kihozhat belőle, akár egy tízperces rövidfilmet is. 2020 nyarán, az első lezárások végén szölt, hogy összevágott egy nagyjátékfilmet. Hozzáforgattunk három-négy napot, elvarttuk a történeteszlakat, és megvolt a filmünk.

Tar Sándornak A mi utcánk kötetben megjelent *El, valahová című novellájából indultatok ki. Úgy vettem észre, leginkább Ocsenás kívülálló karaktere, ez a gyarló, de végső soron segítő szándékú figura volt fontos nektek.*

Szerintem nem csak ő, kellett nekünk az egész történet, felhasználtuk az összes karaktert. A *treatment* szorosán kapcsolódott a novellához, a mellékalakok is Tar Sándortól jönnek. Alakítottunk a világon, hogy ne a vidéki mélyszegénység vegye őket körül, hanem a háború, tehát disztópikus történetet formáltunk a novellából. Az alkotótársam, Ruttkay Zsófi fogalmazott úgy, hogy a novella energiáit sikerült adaptálnunk, a szöveg mögötti jelentéseket. Organikusan építettünk, beengedtük a színészek ötleteit is a forgatáson, ezért könnyen áradt be mindaz, amit nehezen lehet kiolvasni a novellából. Erősen jelent meg például a szerelmi háromszög helyett egy négy- szög, vagyis a két férfi közötti kapcsolat kapott új árnyalatot – ez barátság nál több, de homoszexuális viszony nál kevesebb. Valószínűleg a bennük munkáló féltékenység sem csak a nőkre irányul, hanem arra, hogy az egyik férfi azt akarja, a másik inkább vele foglalkozzon. A másik fontos motívuma a filmnek és Tar világának is: a megfigyelés. Tudjuk, hogy Tar nyitott szemmel járt a környezetében, valós emberek keresett irodalmi nyelvet. Ráadásul kiderült az is, hogy nem csak „saját felhasználásra” gyűjtötte az anyagot, hanem ügynökként jelentett is. Ösztönösen került be a filmbe, hogy a hőseinket valaki figyeli: a háborús fenyegetettség egy mesterlövész távcsövén keresztül szivárog be a karakterek mindennapjaiba. Persze, eltértünk a novella konk-

rét cselekményétől, de ihetforrásként nagyon fontos volt nekünk.

• A Mindörökké a közeljövőben játszódik, amikor Európában háború dúl, Magyarország és Szlovákia már visszasüllyedt valamiféle barbár állapotba. A film jóformán posztapokaliptikus díszletek között játszódik. Ezt ma is olyan érvényes allegóriának találod, mint hat évvel ezelőtt?

Erre utaltam azzal, hogy a világ elkezdett aláfördülni a mi sztorinknak. A forgatás idején még eleven emlékként éltek bennünk az Ukrajnában zajló harcok, a holland utasszállító le-

vésére utalunk is a filmben. A disztópia külsőségei az ukrán frontot és a szerb háború „díszleteit” idézik fel. Ez a háború szerintem sokkal közelebb jött. Gondolj csak arra az év végi újságcikkre, ami szerint az amerikaiak felhívták az oroszok figyelmét, nehogy megpróbálják elfoglalni Ukrajnát. Ki gondolt erre? Ezt a lehetőséget az újságból kell megtudnom? Hogy a háború így látszik a filmben, figyelemfelhívás, külsőség. Lehet, hogy ma az emberek nem sétálnak fegyverrel a hátukon, és van víz meg áram, de a társadalmilag és egyénileg is megnyomorító háború áttételesen jelen van. Széttöredezett és polarizált a társadalom, a politika gyűlöletre uszít, terjed a fake news, nehezen alakulnak ki valódi közösségek. Nincs látványos fegyveres konfliktus, de háborús állapotokat idéz, ahogyan nem tudunk beszélni egymással, ahogy a családi asztalnál élesen kettéválnak az álláspontok. Erre az érzetre építettünk 2015-ben, és ez sokkal súlyosabbá vált napjainkra.

• Sok tekintetben nagyon más filmekről van szó, mégis a rendszerváltás környéki „fekete széria” darabjai jutottak eszembe a Mindörökké láttán: Fehér György Szürkülete, vagy a Woyzeck, még a Kárhozat is. Azokban a filmekben is arról van szó, hogy valaminek vége van, és az emberek a halott tereket próbálják meg élettel megtölteni, már ameddig bírják ép ésszel. Látsz hasonlóságot azokkal a filmekkel?

Nem kerestem a hasonlóságokat, de Tallinnban, a film fesztiválbemutatóján már találkoztam olyan újságíróval, aki

ilyesmit említett. Emiatt bele kellett gondolnom a párhuzamokba. Valóban közös a világvége tudata, és magánemberként azt mondhatom, tényleg hasonló világot élünk, mint a szocializmus végső időszakában. Amikor a „fekete széria” filmjei megszülettek, még nem lehetett tudni, megbukik-e a demokráciaellenes, autokratikus hatalom, vagy éppen csak sejteni lehetett a rendszer végét. Azt viszont nem tudom, most újabb rendszerváltás előtt állunk-e.

• A filmet a tallinni Black Nights fesztiválon mutattátok be. Mire rezonáltak belőle az ottani nézők?

Felemelő élmény volt a fesztivál. Hihetetlenül jó a város, a Black Nights-szal pedig 25 éve foglalkoznak szakadatlanul a szervezők, így építették fel elismert A-kategóriás fesztivállá. Mi azzal a jogos büszkeséggel mentünk ki, hogy a semmiből is megcsináltuk a filmet, minden körülmény és akadályoztatás ellenére. Mindezt megemelte, hogy rezonáltak rá a nézők. A bemutató a legfontosabb pillanat egy filmrendezőnek: működik-e a film? Jelent-e valamit vadidegeneknek, külföldieknek, más kultúrából jött embereknek? A vetítés után a kérdésekből úgy éreztük, igenis jelent. Sok dicséző kritikát kaptunk, és persze olyat is, ami alapján hiányérzete maradt a kritikusnak – de azok is értő szövegek voltak, a szerzőik tudták, honnan és miről beszél a filmünk.

• Most négy másik rendezővel forgatsz minisorozat-adaptációt Arthur Schnitzler Körtáncából, ami színpadi formában, Kornis Mihály átíratában egyszer már kicsap-

Pálfi György:
Mindörökké
(Polgár Tamás és
Érsek-Obádovics
Mercédesz)

ta a biztosítékot Magyarországon. Milyen indíttatásból vágtatok bele a közös munkába?

Felkérésre. Kalmár Péter producer írt egy forgatókönyvet, ami erősen szól napjaink társadalmáról. Schnitzler drámája is a társadalmi szerkezetet boncolgatta, a cselédlánytól a kormányzóig minden társadalmi réteg tagjai találkoznak egymással egy-egy szeretkezés jelenetén keresztül. Kornis ugyanebben a szerkezetben a rendszerváltás körüli magyar társadalomról beszélt, most Kalmár a mai társadalommal kapcsolatos gondolatait fogalmazta meg. Ezúttal a Tinderen ismerik meg egymást a szexre éhes szereplők, és egy eladásra váró épületben találkoznak, amit a filmben Hivatalnak nevezünk. Ebből a sorozatból rendezek két epizódot Török Ferenc, Novák Erik, Szilágyi Fanni társaságában. Ez alapvetően Kalmár Péter szerzői víziója, de rendezőként mindannyian a saját stílusunkban dolgozhatunk.

• Mindeközben 2020-ban elkészültél egy alacsony költségvetésű akciófilmmel, a Hotel Balatonnal. Mikor láthatjuk?

Nehéz megmondani, mert az a film „megbetegedett”. 2021-ben ki kellett volna jönnünk vele, de jogi problémáink adódtak. Leforgattuk, de egyelőre ellehetetlenült a forgalmazása. Hiányzik néhány nap pótforgatás, de nem tudjuk, mikor vághatunk bele. Most nem kívülről jöttek akadályok, hanem belső feszültségek támadtak. Év elején talán lesz lehetőségünk kiverekedni magunkat ebből a szorult helyzetből. •